

ЗАКОН О АРБИТРАЖИ

ГЛАВА I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређује се арбитражно решавање спорова без међународног елемента (унутрашња арбитража) и спорова са међународним елементом (међународна арбитража).

Међународна арбитража

Члан 2.

У смислу овог закона, међународна је она арбитража која има за предмет спорове из међународних пословних односа, а нарочито:

- 1) кад странке у време закључења споразума о арбитражи имају пословна седишта у различитим државама;
- 2) кад се једно од ниже наведених места налази изван државе у којој странке имају своја пословна седишта:
 - а) место арбитраже, ако је одређено у споразуму о арбитражи или на основу њега;
 - б) било које место у коме треба да се изврши битан део обавеза из пословног односа или место са којим је предмет спора најуже повезан;
- 3) ако су се странке изричито споразумеле да је предмет споразума о арбитражи везан за више земаља.

Ако једна од страна нема пословно седиште, уместо њега узима се у обзир редовно боравиште.

Област примене

Члан 3.

Одредбе овог закона примењују се на арбитражу и арбитражни поступак када је место арбитраже на територији Србије.

Странке могу друкчије да предвиде када је у питању међународна арбитража.

Императивне одредбе овог закона се у сваком случају морају поштовати када је место арбитраже у Србији.

Основе арбитраже

Члан 4.

Арбитража може да решава спор само на основу споразума странака.
Спор за који је уговорена арбитража решавају арбитраи.

Арбитрабилност

Члан 5.

Арбитража може да решава имовински спор о правима којима странке слободно располажу, осим спорова за које је одређена искључива надлежност суда.

Свако физичко и правно лице може да уговори арбитражу, укључујући и државу, њене органе, установе, предузећа и предузећа у којима она има својинско учешће.

Арбитражу може да уговори свако ко, по правилима Закона који уређује парнични поступак, има способност да буде странка у поступку.

Институционална и једнократна () арбитража

Члан 6.

Арбитражно решавање спорова организује стална арбитражна институција, када је њена надлежност уговорена.

Сталне арбитражне институције могу да оснују привредне коморе, професионална и струковна удружења, удружења грађана у складу са њиховим оснивачким актом и овим законом, ако је то у сагласности са њиховом основном сврхом, односно делатношћу.

Странке могу да уговоре једнократну () арбитражу, која се организује и поступа у складу са њиховим споразумом о арбитражи и овим законом.

Улога државног суда

Члан 7.

Суд може, поводом арбитраже и арбитражног поступка да предузима само оне радње које су изричито одређене законом.

Примена међународних уговора

Члан 8.

Примена овог закона не утиче на примену било ког важећег билатералног или мултилатералног међудржавног уговора.

ГЛАВА II

СПОРАЗУМ О АРБИТРАЖИ

Појам

Члан 9.

Споразумом о арбитражи странке поверавају арбитражи на решавање своје будуће или већ настале спорове из одређеног правног односа.

Споразум о арбитражи за решавање будућих спорова може бити садржан у одредби уговора (арбитражна клаузула) или у посебном уговору.

Ништавост

Члан 10.

Споразум о арбитражи је ништав:

- 1) ако спор није арбитрабилан;
- 2) ако није закључен у форми прописаној овим законом;
- 3) ако странке нису имале потребна својства и способност за његово закључење;
- 4) ако је закључен под утицајем принуде, претње, преваре или заблуде.

Накнадни споразум

Члан 11.

Споразум о арбитражи се може закључити и ако је настали спор већ изнет на решавање суду.

Форма

Члан 12.

Споразум о арбитражи мора да се закључи у писаном облику.

Споразум о арбитражи је закључен у писаном облику ако је садржан у исправама које су странке потписале.

Споразум о арбитражи је у писаном облику када је закључен разменом порука путем средстава комуникације, која омогућавају писани доказ о споразуму странака, без обзира да ли су те поруке потписане.

Споразум о арбитражи се сматра закљученим и када се странке у писаном уговору позову на друго писмено које садржи споразум о арбитражи (општи услови за закључење правног посла, текст другог уговора и слично) ако то позивање има за циљ да споразум о арбитражи постане саставни део уговора.

Сматра се да постоји споразум о арбитражи и када тужилац писаним путем покрене арбитражни спор, а тужени изричито прихвати арбитражу и ту сагласност изрази у писаној форми или у изјави на записнику на рочишту, као и када узме учешће у арбитражном поступку и до упуштања у расправљање о предмету спора не истакне приговор да не постоји споразум о арбитражи, односно не оспори надлежност арбитраже.

Пренос
Члан 13.

Споразум о арбитражи остаје на снази и у случају уступања (цесије) уговора или потраживања, осим ако није друкчије уговорено.

Споразум о арбитражи остаје на снази у случају суброгације, осим ако није друкчије уговорено.

Одредбе овог члана примењују се и у другим случајевима преноса потраживања, осим ако није друкчије уговорено.

Тужба суду
Члан 14.

Суд коме је поднета тужба у ствари која је предмет споразума о арбитражи оглашава се ненадлежним и одбацује тужбу по приговору странке који мора да буде поднет пре упуштања у расправљање о предмету спора, осим ако не нађе да је споразум о арбитражи очигледно ништав, без дејства или га није могуће извршити.

Привремене мере
Члан 15.

Пре покретања арбитражног поступка или у току поступка, свака страна може да поднесе суду захтев за доношење привремених мера, а суд је овлашћен да одреди такве мере.

Одредба претходног става примењује се и када се споразум о арбитражи односи на арбитражу чије је место у другој држави.

ГЛАВА III

АРБИТРАЖА

Састав арбитраже
Члан 16.

Број арбитра одређују странке.

Арбитражу која решава спор сачињавају један арбитар (арбитар појединац) или три, односно више арбитра (арбитражно веће). Ако је споразумом о арбитражи предвиђено више арбитра, њихов број мора да буде непаран.

Ако странке не одреде број арбитра, њихов број одређује орган именована кога су оне предвиделе, односно, суд.

Када је уговорена надлежност сталне арбитражне институције, она врши функцију органа именована.

Формирање арбитраже
Члан 17.

Арбитража се формира у складу са споразумом о арбитражи, а ако то споразумом није предвиђено, у складу са овим Законом.

Када спор треба да реши арбитар појединац њега споразумно именују странке у року од 30 дана од када једна страна позове другу да заједнички именују арбитра. У недостатку таквог споразума, именовање врши орган именовања који су странке предвиделе, а ако га нема или то не учини, именовање врши суд.

Када спор решавају три арбитра, свака странка именује једног арбитра у року од 30 дана од када је друга страна позове да то учини. Ако то не учини, именовање врши уговорени орган именовања, а ако га нема или то не учини, именовање врши суд. Трећег арбитра, који председава арбитражи, бирају именовани арбитри, у року од 30 дана од њиховог именовања. Ако га не изаберу, именовање врши уговорени орган именовања, а ако га нема или то не учини, именовање врши суд.

Када именовање врши суд, надлежан је суд у месту арбитраже.

Против одлуке суда којом се именује арбитар није допуштена жалба.

Трошкови арбитраже
Члан 18.

Странке носе трошкове арбитраже.

Износ ових трошкова утврђује арбитража.

Странке су дужне да на захтев арбитраже предујме ове трошкове.

Стална арбитражна институција уређује трошкове арбитраже својим Правилником и тарифом трошкова.

ГЛАВА IV

АРБИТРИ

Услови за обављање функције арбитра
Члан 19.

Арбитар може бити свако физичко лице које је пословно способно.

Свако може бити арбитар без обзира на држављанство.

Арбитар мора имати својства које се траже од арбитра на основу споразума странака.

Арбитар мора бити непристрасан и независан у односу на странке и предмет спора.

Лице које је осуђено на безусловну казну затвора не може бити арбитар све док трају последице осуде.

Дужност арбитра да обавести странке о свим битним чињеницама
Члан 20.

Арбитар даје писану изјаву о прихватању своје функције.

Арбитар је дужан да пре прихватања функције саопшти све чињенице које би могле дати повода за оправдану сумњу у његову непристрасност и независност.

Арбитар је дужан, од дана када је именован, да саопшти без одлагања сваку такву чињеницу, која наступи после његовог именовања.

Обављање функције
Члан 21.

Арбитар је дужан да поверену му функцију обавља савесно и ефикасно.

Разлози за изузеће арбитра
Члан 22.

Арбитар је дужан да се изузме ако постоје чињенице које доводе у сумњу његову непристрасност или независност, или ако нема својства које су странке споразумно утврдиле.

Из истих разлога изузеће арбитра могу да захтевају странке.

Поступак изузећа
Члан 23.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, захтев за изузеће арбитра странка подноси у писаном облику у року од 15 дана од дана када је сазнала за постављање арбитра или за разлоге за изузеће.

Странка која је сама или заједно са противном странком поставила арбитра може захтевати његово изузеће само ако је разлог за изузеће настао или је странка за њега сазнала пошто је арбитар постављен.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, о изузећу арбитра одлучује суд одређен законом.

Сматра се да су се странке поверавањем спора сталној арбитражној институцији споразумеле да се захтев за изузеће арбитра решава у складу са њеним правилником.

Изузетно, арбитража може да настави арбитражни поступак и да донесе арбитражну одлуку иако је поступак изузећа у току.

Престанак функције арбитра
Члан 24.

Арбитар може да се повуче са функције, писаном изјавом, ако из оправданих разлога више није у стању да обавља своје дужности.

Странке се могу споразумети о опозиву арбитра ако он из стварних и правних разлога, укључујући и разлоге за изузеће, није више у стању да обавља своје дужности или ако не извршава своје дужности у примереном року.

Ако се арбитар повуче са функције или се странка сагласи са опозивом арбитра, не значи да се тиме признаје основаност разлога за престанак функције арбитра који је наведен.

Ако се странке не споразумеју о опозиву арбитра, странка која сматра да арбитар више није у стању да обавља своје дужности или да не извршава своје дужности у примереном року, може да затражи од сталне арбитражне институције или у случају једнократне арбитраже од суда одређеног законом, да донесе одлуку о престанку функције арбитра.

Против одлуке надлежног суда о престанку функције арбитра донете на основу овог члана није допуштена жалба.

Именовање новог арбитра
Члан 25.

Када арбитру престане функција, именује се нови арбитар у складу са правилима о именовању арбитра.

ГЛАВА V

НАДЛЕЖНОСТ АРБИТРАЖЕ

Надлежност арбитраже да одлучује о својој надлежности
Члан 26.

Арбитража може да одлучује о својој надлежности укључујући и одлучивање о приговору о постојању или пуноважности споразума о арбитражи.

Ако је споразум о арбитражи закључен као арбитражна клаузула, она се, приликом одлучивања о приговору о постојању или пуноважности споразума о арбитражи, сматра независном од осталих одредаба уговора.

Одлука арбитраже о проглашавању ништавим уговора који садржи арбитражну клаузулу, не значи сама по себи да је и арбитражна клаузула ништава.

Приговори ненадлежности и прекорачења овлашћења
Члан 27.

Приговор да арбитража није надлежна тужени може да поднесе најкасније кад и одговор на тужбу.

Право на подношење приговора ненадлежности тужени има и кад је именовао арбитра или је учествовао у његовом именовању.

Приговор да арбитража прекорачује границе својих овлашћења странка мора да поднесе чим правна ствар за коју се тврди да прелази границе овлашћења арбитраже буде изнета у арбитражном поступку.

Арбитража може да дозволи да се наведени приговори поднесу и касније, ако сматра да је закашњење оправдано.

Поступак одлучивања о приговорима
Члан 28.

О приговорима поднетим у складу са чланом 26 и 27, арбитража може да одлучи као о претходном питању или одлуком о предмету спора.

Кад арбитража о приговорима одлучи као о претходном питању, свака странка може у року од 30 дана од дана достављања одлуке да захтева од суда одређеног законом да донесе одлуку о том питању.

Против одлуке суда није дозвољена жалба.

За време док је поступак пред судом у току, арбитража може наставити поступак и донети арбитражну одлуку о предмету спора.

Надлежност арбитраже за одређивање привремене мере
Члан 29.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, арбитража може, на предлог странке, одредити привремену меру обезбеђења коју сматра потребном с обзиром на предмет спора, а може истовремено да одреди да супротна странка положи одговарајуће обезбеђење.

ГЛАВА VI

ПОСТУПАК ПРЕД АРБИТРАЖОМ

Одређивање правила поступка
Члан 30.

Странке су слободне да саме споразумно одреде правила поступка по којима ће арбитража поступати, или да упуте на одређена арбитражна правила, у границама овог закона.

Ако је арбитража међународна, странке могу да упуте и на одређени страни закон, у границама овог закона.

Ако странке не одреде правила поступка, арбитража ће спровести поступак на начин који сматра прикладним, у границама овог закона.

Овлашћење арбитраже из претходног става обухвата и право да одлучује о допуштености, значају и доказној снази предложених и изведених доказа.

Битна начела поступка
Члан 31.

У поступку пред арбитражом странке су равноправне.

Арбитража мора свакој странци да пружи пуну могућност да изнесе своје ставове и доказе, као и да се изјасни о радњама и предлозима друге стране.

Место арбитраже

Члан 32.

Странке могу споразумно да одреде место арбитраже.

Ако странке нису одредиле место арбитраже, место арбитраже одређује арбитража, водећи рачуна о околностима случаја, које обухватају и погодност одређеног места за странке.

Када је уговорена надлежност сталне арбитражне институције, место арбитраже се одређује у складу са њеним правилником.

Ако место арбитраже није одређено у складу са претходним ставовима, местом арбитраже се сматра оно које је у арбитражној одлуци означено као место њеног доношења.

Независно од одредаба о месту арбитраже и ако се странке о томе нису друкчије споразумеле, арбитража може да се састане у било ком месту које сматра прикладним, ради већања арбитра, или ради саслушања сведока, вештака или странака, као и ради прегледа робе, других предмета или исправа.

Језик поступка

Члан 33.

Странке могу споразумно да одреде језик или језике који ће се користити у арбитражном поступку.

Ако нема таквог споразума, арбитража ће одлучити о језику, водећи рачуна о месту арбитраже и језику које су странке користиле у свом односу.

Сталне арбитражне институције својим правилником уређују питање језика у арбитражном поступку.

Језик арбитраже примењује се на све писмене изјаве странака, на усмену расправу, на арбитражне одлуке, решења, закључке или друга саопштења арбитраже, под условом да у споразуму није друкчије одређено, или да арбитража није друкчије одлучила.

Арбитража може одредити да се уз све писмене доказе приложи и превод на језик или језике који су странке споразумно одредиле или које је одредила арбитража.

До одређивања језика поступка, тужба, одговор на тужбу и остали поднесци могу се поднети на језику уговора или на језику споразума о арбитражи или на српском језику.

Тужба и одговор на тужбу

Члан 34.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, тужилац у тужби треба да изнесе чињенице на којима заснива своје захтеве, да наведе спорна питања и да одреди тужбени захтев.

Ако је тужилац поднео захтев за арбитражу пре подношења тужбе, тужба се подноси у року који су странке споразумно одредиле, а ако оне то нису одредиле, онда у року који одреди арбитража.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, у року који су странке споразумно одредиле или који је одредила арбитража, тужени треба да одговори на тужбу и да се изјасни о захтевима, наводима и доказима тужбе.

Странке могу у току поступка да измене или допуне тужбу односно одговор на тужбу, осим ако се нису друкчије споразумеле или ако арбитража не одлучи друкчије ради ефикасности поступка.

Противтужба

Члан 35.

Тужени може да поднесе противтужбу, ако се странке нису друкчије споразумеле. На противтужбу се примењују одредбе овог закона о тужби.

Почетак арбитражног поступка

Члан 36.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, арбитражни поступак почиње:

- 1) пред сталном арбитражном институцијом на дан кад та институција прими захтев за арбитражу или тужбу,
- 2) пред једнократном (*ад хок*) арбитражом на дан кад тужени прими захтев за арбитражу или тужбу, уз саопштење да је тужилац именовано арбитра или предложио арбитра појединца и позвао супротну странку да именује свог арбитра или да се изјасни о предложеном арбитра појединцу.

Усмени и писмени поступак

Члан 37.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, арбитража ће да одлучи да ли ће да одржи усмену расправу или ће да води поступак на основу исправа и осталих писмених докумената.

Ако једна од странака затражи одржавање усмене расправе, арбитража ће да одржи расправу, изузев ако странке нису споразумно искључиле усмену расправу.

Обавеза обавештавања

Члан 38.

Странке се благовремено обавештавају о свакој усменој расправи и о сваком састанку арбитраже који се одржава ради прегледа робе, других ствари или исправа.

Сви поднесци, исправе и друге информације које једна странка поднесе арбитражи, достављају се другој странци. Странкама се доставља сваки извештај вештака или исправа која представља доказ.

Начин достављања и пријема писмена

Члан 39.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, сматра се да је писмено примљено на дан када је лично предато адресату, или на дан када је упућено на поштанску адресу адресата.

Поштанска адреса је адреса на којој адресат редовно прима пошту. Ако адресат није одредио другу адресу или ако што друго не произилази из околности случаја, поштанском адресом се сматра адреса пословног седишта правног лица или његовог огранка, односно адреса редовног боравишта физичког лица, или адреса наведена у споразуму о арбитражи.

Ако се ниједна од наведених адреса не може пронаћи и поред разумних настојања, сматра се да је писмено примљено ако је упућено на последњу познату поштанску адресу адресата, препорученом пошиљком или на други начин којим се обезбеђује писани доказ о томе да је писмено упућено.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, сматра се да је писмено примљено оног дана када је предато, у складу са овим чланом.

Последице пропуштања

Члан 40.

Ако се странке нису друкчије споразумеле и ако, без навођења оправданих разлога:

- 1) тужилац после подношења захтева за арбитражу не поднесе тужбу, у смислу члана 34. став 2. овог закона, арбитража ће обуставити поступак, или
- 2) тужени не поднесе одговор на тужбу у складу са чланом 34. став 3. овог закона, арбитража ће наставити поступак, и неће само на основу пропуштања туженог да одговори на тужбу сматрати да тужени признаје наводе и захтеве тужбе, или
- 3) једна од странака, иако уредно позвана, не приступи усменој расправи или не поднесе писмене доказе,

арбитража може да настави поступак и донесе арбитражну одлуку на основу доказа који су поднети.

Губитак права на приговор

Члан 41.

Странка која, мада зна да нека одредба овог закона од чије примене странке могу да одустану, није поштована или да неки услов који проистиче из споразума о арбитражи није поштован, ипак настави да учествује у арбитражи, а да без одлагања није ставила приговор или да није ставила приговор у предвиђеном року, губи право на приговор којим се позива на непоштовање те законске одредбе или тог услова.

Сведоци

Члан 42.

Сведоци се по правилу саслушавају на расправи.

Сведоци могу да буду саслушани и ван расправе ако на то пристану, а странке се томе не противе.

Арбитража може од сведока да тражи да у одређеном року писмено одговоре на постављена питања, ако се странке томе не противе.

Сведоци се саслушавају без полагања заклетве.

Према сведоцима арбитража не може да истиче мере процесне природе нити да изриче било какве казне.

Вештаци

Члан 43.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, арбитража може:

- 1) да именује једног или више вештака да поднесу налаз и мишљење о питањима која одреди арбитража;
- 2) да наложи странакама да вештаку пруже све потребне информације, да му предају све потребне исправе, као и да омогуће вештаку приступ исправама, роби и другим стварима.

Ако се странке нису друкчије споразумеле, а то тражи једна странка или тако одреди арбитража, вештак после подношења писменог или усменог налаза и мишљења, учествује у усменој расправи на којој странке могу да му постављају питања или на коју могу да доведу друге вештаке да са именованим вештацима расправљају спорна питања.

Правила о изузећу предвиђена у овом закону сходно се примењују на изузеће вештака.

Помоћ суда у извођењу доказа

Члан 44.

Арбитража може да затражи помоћ суда ради извођења доказа.

Доказе изведене пред судом, арбитража оцењује као доказе које је сама извела.

Окончање арбитражног поступка

Члан 45.

Арбитражни поступак се окончава доношењем коначне арбитражне одлуке.

Арбитражни поступак може бити окончан:

- 1) кад тужилац повуче тужбу, осим ако се тужени томе не успротиви, а арбитража оцени да тужени има оправдани интерес да се донесе коначна арбитражна одлука о спору;
- 2) кад странке споразумно одлуче о окончању поступка;
- 3) кад арбитража оцени да је арбитражни поступак постао немогућ;
- 4) ако је арбитражни поступак обустављен у складу са овим законом.

ГЛАВА VII

АРБИТРАЖНА ОДЛУКА

Одлука о предмету спора

Члан 46.

Арбитража доноси одлуку о предмету спора која има снагу правноснажне судске одлуке, осим ако споразумом о арбитражи није друкчије предвиђено (коначна арбитражна одлука).

Арбитражном одлуком решава се о свим захтевима странака, али арбитража може, пре коначне одлуке, да донесе делимичне одлуке или међуодлуке.

Одлука се доноси применом права, уговора и обичаја.

Меродавно право

Члан 47.

Међународна арбитража доноси одлуку применом правних правила које су странке изабрале.

Свако упућивање на право или правни систем одређене државе тумачиће се као непосредно упућивање на супстанцијално право те државе, а не на њена колизиона правила, осим ако нешто друго није изричито предвиђено.

Ако странке нису одабрале меродавно право, међународна арбитража га одређује на основу колизионих правила које сматра прикладним.

Арбитража ће увек водити рачуна о одредбама уговора и обичајима.

Одлука на основу правичности

Члан 48.

Арбитража може да донесе одлуку на основу правде и правичности само ако су се странке тако изричито споразумеле (*ex aequo et bono, amiable compositeur*).

Доношење одлуке

Члан 49.

Арбитража састављена од више арбитра (арбитражно веће) одлуку доноси после већања у коме морају да учествују сви арбитраи, осим ако странке нису друкчије предвиделе.

Одлука се доноси већином гласова арбитра, осим ако се странке нису друкчије споразумеле.

Одлука важи и када неко од арбитра одбије да је потпише, ако је одлуку потписала већина арбитра и на одлуци утврдила ускраћивање потписа.

Одвојено мишљење арбитра

Члан 50.

Арбитар који није сагласан са изреком или образложењем одлуке може у разумном року писмено да издвоји своје мишљење које се странкама доставља уз одлуку ако тај арбитар то затражи.

Садржина арбитражне одлуке

Члан 51.

Одлука садржи увод, изреку о предмету спора и трошковима арбитраже, и образложење ако га странке споразумом нису искључиле.

Приликом одлучивања о трошковима арбитраже водиће се рачуна о успеху странака у спору.

У одлуци морају да буду наведени датум њеног доношења и место арбитраже.

Одлука на основу поравнања

Члан 52.

Ако се странке у току поступка поравнају о предмету спора, арбитража ће на њихов захтев донети одлуку на основу поравнања, изузев ако су дејства тог поравнања супротна јавном поретку.

Арбитражна одлука на основу поравнања има дејства као свака друга арбитражна одлука о предмету спора, осим што не садржи образложење.

Достављање

Члан 53.

Стална арбитражна институција у оквиру које је арбитражна одлука донета доставља је странкама, а на захтев странке ставља клаузулу њене правноснажности.

Једнократна () арбитража сама доставља одлуку странкама, пошто ју је претходно депоновала код суда надлежног по месту арбитраже, који ће на захтев странке на њу ставити клаузулу правноснажности.

Исправке, тумачења и допуне одлуке

Члан 54.

На захтев сваке странке арбитража може да изврши језичке и техничке исправке у донетој одлуци или да да њена одређена тумачења.

На захтев странке арбитража може да донесе допунску одлуку о захтевима изнетим у арбитражном поступку о којима је пропустила да одлучи у арбитражној одлуци.

Овакве захтеве странка мора да поднесе најкасније у року од 30 дана од дана пријема одлуке.

Одлука о исправкама, тумачењима и допунама је саставни део одлуке на коју се односи.

Достављање овакве одлуке врши се на исти начин као и сваке друге арбитражне одлуке.

ГЛАВА VIII

ПОНИШТАЈ АРБИТРАЖНЕ ОДЛУКЕ

Тужба за поништај

Члан 55.

Тужба за поништај може да се поднесе само против коначне домаће арбитражне одлуке.

Домаћа арбитражна одлука је одлука коју је донела унутрашња или међународна арбитража чије је место у Србији.

За одлучивање о тужби за поништај месно је надлежан суд по месту арбитраже.

Разлози за поништај

Члан 56.

Суд ће усвојити тужбени захтев за поништај ако тужилац пружи доказе о томе:

- 1) да споразум о арбитражи уопште није закључен или није пуноважан по праву коме су га странке подвргле или по праву Србије ако се странке нису друкчије споразумеле.
- 2) да је једној од странака у току поступка ускраћено право да изнесе своје ставове, а нарочито, да једна од странака, без своје кривице, није била уредно обавештена о именовану арбитра или о почетку поступка, осим ако је за поступак сазнала на други начин и у њему учествовала;
- 3) да је арбитражном одлуком решаван спор који није био обухваћен споразумом о арбитражи или да су одлуком прекорачене границе тог споразума; ако се утврди да се део одлуке којим су прекорачене границе споразума о арбитражи може одвојити од остатка одлуке може да се поништи само тај део одлуке;
- 4) да састав арбитраже или спроведени поступак нису били у сагласности са споразумом о арбитражи или са императивним одредбама овог закона, односно, да нису били у сагласности са одредбама овог закона, ако се странке нису споразумеле о саставу арбитраже и арбитражном поступку или да нису били у сагласности са правилником арбитраже коју организује стална арбитражна институција, ако се странке нису друкчије споразумеле;
- 5) да се арбитражна одлука заснива на лажном исказу сведока или вештака, или се заснива на исправи која је фалсификована или да је до одлуке дошло услед кривичног дела арбитра или странке, ако се ови разлози докажу правоснажном пресудом.

Поништај одлуке суд ће такође изрећи ако утврди:

- 1) да по праву Србије предмет спора није подобан за решавање путем арбитраже, или
- 2) да су дејства одлуке у супротности са јавним поретком Србије.

Рок за подношење тужбе

Члан 57.

Тужба за поништај арбитражне одлуке може да се поднесе у року од три месеца од дана када је тужилац примио арбитражну одлуку.

Ако је странка поднела захтев за исправку, тумачење или допуну одлуке, тужба за поништај може да се поднесе року од три месеца од дана када је арбитража одлуку о овим захтевима доставила странкама.

Застој поступка по тужби за поништај
Члан 58.

Суд пред којим је поднета тужба за поништај може на захтев странке да застане са поступком да би пружио могућност арбитражи да предузме радње које сматра потребним да би се отклонили разлози за поништај.

Примена правила о парничном поступку
Члан 59.

На поступак по тужби за поништај арбитражне одлуке примењују се правила закона који уређује парнични поступак.

Претходно одрицање од права на тужбу
Члан 60.

Странке не могу унапред да се одрекну свог права на тужбу за поништај арбитражне одлуке.

Арбитражни поступак после поништаја одлуке
Члан 61.

Ако је суд поништио арбитражну одлуку из разлога који се не тичу постојања и пуноважности споразума о арбитражи у коме нису била наведена имена арбитра, тај споразум и даље обавезује странке, док се оне друкчије не договоре.

У свим другим случајевима нови арбитражни поступак између истих странака и поводом исте ствари може се водити само на основу новог споразума о арбитражи.

Ако између странака постоји сумња шта је разлог поништаја арбитражне одлуке, суд може о томе да одлучи на захтев било које странке.

Одлука суда по том захтеву странака представља посебну одлуку.

ГЛАВА IX
ПРИЗНАЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ АРБИТРАЖНИХ ОДЛУКА

Дејства одлуке

Члан 62.

Коначна домаћа арбитражна одлука по дејствима се изједначава са домаћом правоснажном судском одлуком.

Коначна страна арбитражна одлука по дејствима се изједначава са домаћом правоснажном судском одлуком тек пошто је призна надлежни суд Србије.

Страна арбитражна одлука је одлука коју је донела арбитража чије је место ван Србије, као и одлука донета у Србији применом страног процесног права.

Надлежност и поступак

Члан 63.

О признању и извршењу стране арбитражне одлуке одлучује суд одређен законом, а месно је надлежан суд на чијем подручју треба спровести извршење.

О признању стране арбитражне одлуке може да се решава као о претходном питању у извршном поступку.

Одредбе овога закона не утичу на примену правила закона који уређује извршни поступак

које се тичу надлежности за одлучивање о привременим мерама и њиховом извршењу.

Поступак се покреће захтевом, уз који странка подноси:

- 1) изворну арбитражну одлуку или њен прописно оверен препис;
- 2) споразум о арбитражи или документ о њеном прихватању у изворнику или овереном препису, и
- 3) прописно оверен превод одлуке и арбитражног споразума на језик који је у службеној употреби пред судом који одлучује о признању.

Разлози за одбијање признања и извршења

Члан 64.

Признање и извршење стране арбитражне одлуке може се одбити, на захтев странке против које се оно тражи, једино ако та странка поднесе доказ:

- 1) да споразум о арбитражи уопште није закључен или није пуноважан по праву коме су га странке подвргле или по праву земље у којој је одлука донета;
- 2) да странка против које је арбитражна одлука донета није била уредно обавештена о одређивању арбитра или о арбитражном поступку или да из неког другог разлога није била у могућности да изнесе своје ставове;
- 3) да се одлука односи на спор који није био обухваћен арбитражним споразумом, или да су одлуком прекорачене границе тог споразума; ако се утврди да се део одлуке којим су прекорачене границе арбитражног споразума може одвојити од остатка одлуке, могуће је делимично одбијање признања и извршења те одлуке;

4) да састав арбитраже или арбитражни поступак нису били у складу са арбитражним споразумом или ако таквог споразума нема, у складу са правом државе у којој је место арбитраже;

5) да одлука још није постала обавезна за странке или да ју је поништио или обуставио суд земље у којој или на основу чијег закона је одлука донета.

Надлежни суд ће одбити признање и извршење стране арбитражне одлуке ако установи:

- 1) да по праву Србије предмет спора није могуће решавати пред арбитражом, или
- 2) да су дејства арбитражне одлуке у супротности са јавним поретком Србије.

Дејства поступка за поништај покренутог у иностранству

Члан 65.

Суд пред којим се тражи признање и извршење стране арбитражне одлуке може, ако то сматра за потребно, да одложи доношење своје одлуке ако је покренут поступак за поништај, или за обуставу извршења те одлуке у земљи у којој је одлука донета, или на основу чијег је закона донета, до окончања тог поступка.

Суд пред којим се тражи признање и извршење арбитражне одлуке може, на захтев повериоца, условити доношење одлуке о одлагању поступка признања и извршења полагањем одговарајућег обезбеђења од стране дужника.

Одлука о признању и извршењу

Члан 66.

Решење суда о признању и извршењу мора бити образложено.

Против решења о захтеву за признање стране арбитражне одлуке може се изјавити жалба у року од 30 дана од дана достављања решења.

Правила закона који уређује извршни поступак примењују се и на признање стране арбитражне одлуке, када је о њему одлучивано као о претходном питању у извршном поступку.

ГЛАВА X

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ступање на снагу закона

Члан 67.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана његовог објављивања у Службеном гласнику Републике Србије.

Престанак важности ранијег закона
Члан 68.

Ступањем на снагу овог закона престају да важе одредбе тридесет и прве главе (чл. 468а-487) Закона о парничном поступку («Службени лист СФРЈ», бр. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 72/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91 и «Службени лист СРЈ», бр. 27/92, 31/93, 24/94, 12/98, 15/98 и 3/02), а у вези са чланом 492 Закона о парничном поступку («Службени гласник РС», број 125/2004).

Ступањем на снагу овог закона престају да важе одредбе чланова 97-100 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља («Службени лист СФРЈ», бр. 43/82 и 72/82 и «Службени лист СРЈ», бр. 46/96).

У Закону о решавању сукоба закона са прописима других земаља, глава IV, ПРИЗНАЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ СТРАНИХ ОДЛУКА, наслов одељка 3 мења се и гласи: «Поступак признања и извршења страних судских одлука».

Члан 1 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља мења се тако што се иза речи «судских» бришу речи »и арбитражних«.

Члан 101, став 1 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља мења се тако што се иза речи «судских одлука» бришу речи »и страних арбитражних одлука«.